

הָלָלוּ תְלוּיִים לְהַשִּׁיג בְּנֹת הַלֵּב,
וּבָזָה עוֹשִׂים סִיּוּעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שָׂרְצוּ לְהִקָּיִם.

וְעַל זֶה הִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם שְׁלֹא
יָכְלוּ לַחֲזֹק רְצוֹנָם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
בִּיּוֹן שֶׁהִתְחַלְפָה לְשׁוֹנָם, לֹא
הִצְלִיחוּ בְּמַעֲשֵׂה, מִשׁוּם שֶׁהֻצְבָּא
שֶׁל מַעֲלָה לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְכִירִים
- רַק אֶת לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
וּכְשֶׁהִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם, נִחְלַשׁ
כַּחַם וְנִשְׁבַּר תְּקִפָּם.

בֹּא רָאָה, שֶׁהָרִי דְבוּר [יה]
שְׂאוּמְרִים הִתְחַתְּנוּנִים בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ, כֹּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹדְעִים
בּוֹ וּמְחַזְקִים בּוֹ, וְלִשׁוֹן אַחֲרַת
אֵינָם יוֹדְעִים וְלֹא מְכִירִים בּוֹ. וְעַל
זֶה, בִּיּוֹן שֶׁהִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם שֶׁל
אֱלֹהִים, מִיָּד - וַיִּחַדְּלוּ לְבִנְתָּ הָעִיר,
שֶׁהָרִי נִשְׁבַּר כַּחַם וְלֹא יָכְלוּ
לַעֲשׂוֹת דְּבַר בְּרָצוֹן שְׁלֵהֶם.

(דניאל ב) שִׁיְהִיָּה שְׁמוֹ [שם הַאֱלֹהִים] (ש)
הַקִּבְּרִית מְבַרֵךְ מִהַעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
שֶׁהַחֲכָמָה וְהַגְּבוּרָה שְׁלוֹ הִיא.
שֶׁהָרִי מִשׁוּם [יה] שֶׁהוֹרִיד הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא סוֹדוֹת הַחֲכָמָה לְעוֹלָם,
הַתְּחַלְקֵנוּ בָּהּ בְּנֵי אָדָם וְרָצוּ
לְהַתְּגַרְוֹת בּוֹ.

נָתַן חֲכָמָה עֲלֵינוּהָ לְאָדָם
הַרְאֵנוּ. וּבְאוֹתָהּ חֲכָמָה
שֶׁהִתְגַּלְתָּה לּוֹ, יָדַע דְּרָגוֹת וְנִדְבַק
בִּיצֵר הָרַע, עַד שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ
מִעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה, וְאַחַר כֵּן שָׁב
לְפָנָי רְבוּנוֹ וְהִתְגַּלּוּ לּוֹ מִהֶם, וְלֹא
כְּמוֹ מִקֶּדֶם. אַחַר כֵּן בְּאוֹתוֹ הַסִּפֵּר
שְׁלוֹ יָדַע חֲכָמוֹת. אַחַר כֵּן בְּאוֹ
בְּנֵי אָדָם וְהִרְגִּיזוּ לְפָנָיו.

נָתַן חֲכָמָה לְנַח וְעַבְדָּ בָּהּ אֶת
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַר כֵּן מִה
כְּתוּב: וַיִּשְׁתַּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרַר. נָתַן חֲכָמָה
לְאַבְרָהָם וְעַבְדָּ בָּהּ אֶת הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אַחַר כֵּן יָצָא מִמֶּנּוּ
וַיִּשְׁמַעֲלָ שֶׁהִרְגִּיזוּ לְפָנָי הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן יִצְחָק יָצָא מִמֶּנּוּ

עַבְדֵי סִיּוּעָא לְהוּא אַתְר דְּבַעֵי לְאַקְמָא.
וְעַל דָּא אֲתַבְּלַבְּל לִישְׁנָהוֹן דְּלֹא יָכִילוּ
לְאַתְתַּקְפָּא רְעוּתָהוֹן בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
בִּיּוֹן דְּאַתְחַלְף לִישְׁנָהוֹן לֹא אֲצַלְחוּ בְּעוֹבְדָא
בְּגִין דְּחִילָא דְלַעֲיִלָא לֹא יָדְעֵי וְלֹא
אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בַר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְכֵן אֲתַבְּלַבְּל
לִישְׁנָא דְלֵהוֹן אֲתַחַלַּשׁ חִילִיָּהוֹן וְאַתְבַּר
תְּקִפָּא דְלֵהוֹן.

תָּא חֲזִי, דְהָא מְלָה (ד) דְּאַמְרֵי תַתְּאֵי
בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כֹּלְהוּ חִילֵי שְׁמִיא יָדְעֵי
בִּיה וְאַתְתַּקְפֵי בִּיה. וְלִישָׁן אַחֲרָא לֹא יָדְעִין
וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בִּיה. וְעַל דָּא אֲלִין בִּיּוֹן
דְּאַתְבְּלַבְּל לִישְׁנָא דְלֵהוֹן, מִיָּד וַיִּחַדְּלוּ
לְבִנְוֹת הָעִיר. דְהָא אֲתַבַּר חִילִיָּהוּ וְלֹא
יָכִילוּ לְמַעַבְדַּ מַּדֵי בְרַעוּתָא דְלֵהוֹן.

לְחֵזֵי שְׁמִיָּה (דֵי אֱלֹהִים) (דְּרִשָּׁא בְרוּךְ הוּא) מְבַרֵךְ מִן
עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא, דֵי חֲכָמָתָא
וּגְבוּרָתָא דֵי לֵה הִיא. (דניאל ב) דְהָא בְּגִין (ד) (א)
דְּאַנְחִית קֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא רְזִי דְחֲכָמָתָא
לְעֲלָמָא, אֲתַחַלְקֵנוּ בִּיה בְּנֵי נְשָׂא וּבְעוּ
לְאַתְגָּרָא בִּיה.

יְהִב חֲכָמָתָא עֲלָהָ לְאָדָם הַרְאֵנוּ,
וּבִהִיא חֲכָמָה (דף עו ע"ב) דְּאַתְגַּלִּי לִיה
יָדַע דְּרָגִין, וְאַתְדַּבֵּק בִּיצֵר הָרַע, עַד
דְּאַסְתַּלְקוּ מִגְּוִיָּה מְבוּעֵי דְחֲכָמָתָא. וְלִבְתַּר
תְּב קָמֵי מְאַרְיָה, וְאַתְגַּלְיִין לִיה מְגִיָּהוּ וְלֹא
כְּקֹדְמִיתָא. לְבְתַר כֵּן הוּא סִפֵּרָא דִּילִיָּהּ יָדַע
חֲכָמָאן. וְלִבְתַּר אֲתוּ בְּנֵי נְשָׂא וְאַרְגִּיזוּ
קָמִיָּה.

יְהִב חֲכָמָתָא לְנַח וּפְלַח בָּהּ לְקֹדֶשָׁא בְרוּךְ
הוּא, לְבְתַר מִה כְּתוּב וַיִּשְׁתַּ מִן הַיַּיִן
וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל כְּמָה דְּאַתְמַר. יְהִב חֲכָמָתָא
לְאַבְרָהָם וּפְלַח בָּהּ לְקוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא.

עשו. יעקב לקח שתי אחיות.
נתן חכמה למשה, מה פתוב
בו? (במדבר יב) בכל ביתי נאמן
הוא. ולא היה כמשה שמש
נאמן בכל הדרגות, ולא סטה
לבו בתשוקת אחד מהם, אלא
עמד באמונה עליונה פראוי.
נתן חכמה עליונה לשלמה
המלך, אחר כך מה פתוב בו?
(משלי א) משלי שלמה, (שם ל)
המשא נאם הגבר לאיתאאל
לאיתאאל ואכל. אמר שלמה,
אתי אל, והחכמה שלו היא.
ואכל - ואני יכול לעשות
רצוני. אחר כך (מלכים א-יח) ויקם
ה' שטן לשלמה וגו'.

בא ראה, משום קצת חכמה
שמצאו אלה מאותה חכמת
הראשונים, התגרו בקדוש-
ברוך-הוא, וכנו מגדל ועשו
כל מה שעשו, עד שהתפזרו
מעל פני הארץ, ולא נשארה
בהם חכמה לעשות דבר. אבל
לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא
יעורר חכמה בעולם ויעבדו
אותו בה. זהו שכתוב (יחזקאל לו)
ואת רוחי אתן בקרבכם
ועשיתי. לא פראשונים
שהשחיתו בה את העולם,
אלא - ועשיתי את אשר בחקי
תלכו ומשפטי תשמרו
ועשיתם.

רבי יוסי ורבי חייא היו
הולכים בדרך. אמר לו רבי
יוסי לרבי חייא, נפתח בתורה
ונאמר דבר. פתח רבי יוסי
ואמר, (דברים כג) פי ה' אלהיך
מתהלך בקרב מחנהך להצילך
ולתת איביך לפניך והיה
מחנהך קדוש ולא יראה בך
ערות דבר ושם מאחריך. פי ה'
אלהיך מתהלך? מהלך היה
צריך להיות! אלא כמו
שנאמר (בראשית א) מתהלך בגן

לבתר נפק מניה ישמעאל דארגזי קמי קדשא
ברוך הוא. וכן יצחק נפק מניה עשו. יעקב
נסב תרין אחתן.

יהב חכמתא למשה מה כתיב ביה (במדבר יב)
בכל ביתי נאמן הוא. ולא הוה כמשה
שמש מהימן בכלהו דרגין ולא סטא לביה
בתיאובתא דחד מנייהו. אלא קאים
במהימנותא עלאה כדקא יאות.

יהב חכמתא עלאה לשלמה מלפא. לבתר
מה כתיב ביה (משלי א) משלי שלמה (משלי)
המשא נאם הגבר לאיתאאל לאיתאאל ואכל.
אמר שלמה אתי אל וחקמתא דיליה הוא.
ואוכל ואיכול למעבד רעותי. לבתר (מלכים א יח)
ויקם יי שטן לשלמה וגו'.

תא חזי, בגין זעירו דחקמתא דאשפחו אלין
מההוא חכמה דקדמאי, אתגרו ביה
בקדשא ברוך הוא, ובנו מגדל ועבדו כל מה
דעבדו. עד דאתבדרו מאנפי ארעא ולא
אשתאר בהו חכמה למעבד מידי. אבל לזמנא
דאתי קדשא ברוך הוא יתער חכמתא בעלמא
ויפלחון ליה בה הדא הוא דכתיב, (יחזקאל לו)
ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי. לאו כקדמאי
דחבילו ביה עלמא. אלא ועשיתי את אשר
בחקי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם.

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחה. אמר
ליה רבי יוסי לרבי חייא נפתח
באורייתא ונימא מלה. פתח רבי יוסי ואמר
(דברים כג) פי יי אלהיך מתהלך בקרב מחנהך
להצילך ולתת איביך לפניך והיה מחנהך
קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושם מאחריך.
פי יי אלהיך מתהלך, מהלך מיבעי ליה. אלא
כמה דאת אמר (בראשית א) מתהלך בגן לרוח
היום. ודא הוא אילנא דאכל מניה אדם